
Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2009:13

Medvetenheten om söndagens betydelse

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2009:77 *Kampanj för att öka medvetenheten om söndagens betydelse*. I motionen föreslås Kyrkostyrelsen få i uppdrag att ta initiativ till en kampanj, avsedd att skapa fördjupad medvetenhet om söndagens betydelse som kulturell och religiös institution.

Utskottet föreslår att motionen avslås.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Motionens förslag.....	3
Motion 2009:77 av Eva Nyman, Kampanj för att öka medvetenheten om söndagens betydelse	3
Bakgrund.....	3
Kyrkor i Europa för söndagen som vilodag	3
Tidigare behandling i kyrkomötet	4
Handeln och söndagen	4
Den nationella nivån och söndagen	4
Utskottets överväganden.....	5
Medvetenheten om söndagens betydelse	5

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2009:77.

Motionens förslag

Motion 2009:77 av Eva Nyman, Kampanj för att öka medvetenheten om söndagens betydelse

Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att ta initiativ till en kampanj, avsedd att skapa fördjupad medvetenhet om söndagens betydelse som kulturell och religiös institution.

Bakgrund

Svenska kyrkan står för många för en veckorytm och en årsrytm där vardagar och sön- helgdagar följer efter varandra. Söndagen har traditionellt varit vilodagen inom kristendomen. Det tredje budet lyder: ”Tänk på vilodagen så att du helgar den.” I 5 Mosebok 5:12–14 står

Var noga med att hålla sabbatsdagen helig, så som Herren, din Gud, har befallt dig. Sex dagar skall du arbeta och sköta alla dina sysslor, men den sjunde dagen är Herrens, din Guds, sabbat. Då skall du inte utföra något arbete, varken du eller din son eller din dotter, din slav eller din slavinna, din oxe eller din åsna eller något annat lastdjur du har, inte heller invandraren i dina städer. Din slav och din slavinna skall få vila liksom du själv.

Motionären vill uppdra till Kyrkostyrelsen att ta initiativ till en kampanj, avsedd att skapa fördjupad medvetenhet om söndagens betydelse som kulturell och religiös institution.

Kyrkor i Europa för söndagen som vilodag

I våras riktade Europeiska kyrkokonferensen (KEK) uppmaningen ”Låt söndagen bli en arbetsfri dag” till EU-länderna, med anledning av förhandlingar om ett nytt arbetstidsdirektiv. De fick stöd av såväl Kommissionen för katolska biskopskonferenser inom EU-länderna (Comece) som EU-parlamentariker. Kommissionen för kyrka och samhälle, som är en del av Europeiska kyrkokonferensen, uttalade då:

Forskning visar att söndagen mer än någon annan veckodag har betydelse för människors hälsa. /.../ Att låta den vara arbetsfri har som mål att förena arbete och socialt liv.

I uttalandet, som antogs enhälligt, uppmanades EU:s ministerråd och Europaparlamentet att i förhandlingarna om ett nytt arbetstidsdirektiv förbjuda söndagsarbete. Motsvarande vädjan har framförts av Kommissionen för katolska biskopskonferenser inom EU-länderna (Comece), Protestantiska kyrkan i Tyskland (EKD) och Church of England (CoE). I ett pressmeddelande skriver Comece:

Den nuvarande finanskrisen har gjort oss mer medvetna om att inte alla delar av livet kan underordnas marknadskrafterna. Obegränsad konsumtion är inte en modell för vare sig en bärkraftig ekonomi eller mänsklig utveckling. Respekten för söndagen som vilodag har eroderat i många medlemsländer.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om söndagen har tidigare varit uppe till behandling i kyrkomötet (KI 2001:7). Betänkandet innehåller ett yttrande från Läronämnden. I det står:

Söndagens helgd är en självklar och omistlig del av den kristna traditionen, som värnar såväl möjligheterna till vila och samvaro med andra, som möjligheten att i tro och eftertanke få möta Gud. Från såväl kristen som mänsklig synpunkt förblir det viktigt att värna om sabbatsbudet utan att för den skull skuldbelägga en annan människa och därvid glömma Jesu ord: ”Sabbaten blev till för människan och inte människan för sabbaten.” (Mark 2:27)

Handeln och söndagen

Detaljhandelsförsäljningen varierar mellan olika säsonger, mellan normalveckor och löneveckor, under veckans dagar och under dygnet. Försäljningen under en normalvecka är i de flesta detaljhandelsbranscher koncentrerad till slutet av veckan, men bara en liten del av försäljningen sker under söndagen. Detaljhandeln och dagligvaruhandelns öppettider motsvarar kundernas behov och förväntningar vilket innebär att de i stor utsträckning har söndagsöppet.

	Detaljhandeln	Dagligvaror
Måndag	15	12
Tisdag	13	12
Onsdag	14	13
Torsdag	16	17
Fredag	22	24
Lördag	16	15
Söndag	4	7

Tabell A. Försäljning per dag under en normalvecka i procent (ur När handlar vi? Handels utredningsinstitut 2002)

Söndagsöppet är inte etablerat i alla svenska städer. I Karlskrona har det till exempel under sommaren blossat upp en debatt om söndagsöppet. De drivande i Centrumföreningen vill att de två centrungallerierna ska ha söndagsöppet. Att inte hålla öppet skulle medföra böter, i enlighet med hyreskontrakten.

Helene F. Sturefelt, komminister i Karlskrona stadsförsamling, skriver i en insändare att det är en modern form av slaveri att tvinga människor att hålla söndagsöppet, med hot om böter. Människan måste få vila annars går hon sönder.

Den nationella nivån och söndagen

Den nationella nivån synliggör söndagen på www.svenskakyrkan.se. Under fliken Högtider och helger finns alltid tankar för helgen och aktuella texter. Ett arbete pågår också för att utreda möjligheten för av Svenska kyrkan sända gudstjänster via webben.

Den nationella nivån har också kontakt med Sveriges Television och Sveriges Radio kring det utbud av program som uppmärksammar vecko- och årsrytmen, exempelvis helgsmålsbönen och tv-gudstjänsterna.

Utskottets överväganden

KI 2009:13

Medvetenheten om söndagens betydelse

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2009:77.

Utskottet delar Läronämndens uppfattning i sitt yttrande 2001:8y att söndagens helgd är en självklar och omistlig del av den kristna traditionen. Helgdagen värnar såväl möjligheterna till vila och samvaro som möjligheten att i gemenskap med andra få möta Gud. Utskottet delar också motionärens uppfattning om att människan behöver en vilodag. För en del människor är denna vilodag söndagen, men för många infaller vilodagen någon annan av veckans dagar.

Ur ett kristet perspektiv är söndagen en särskild dag. En central uppgift för församlingen är att manifesteras detta med gudstjänst och annan verksamhet och visa på vilodagens betydelse för andlig växt. Det är lika viktigt för församlingen att finnas tillgänglig för människor andra dagar än söndagen.

Idag är Sverige ett multireligiöst och mångkulturellt land där det råder religionsfrihet. Svenska kyrkan vill respektera den friheten och vara öppen för dialog med andra trosriktningar. Utskottet anser inte att en särskild veckodag ska fastställas som obligatorisk vilodag. Utskottet vill inte skuldbelägga människor som förvärvsarbetar eller gör hemarbete på söndagen.

Utskottet vill betona söndagens betydelse, särskilt som dag för gudstjänst och andakt. Här har de lokala församlingarna en uppgift att visa på kyrkans erbjudande.

Utskottet föreslår avslag på motionen.

Uppsala den 24 september 2009

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Vanja Björsson, ordförande

Camilla Sundén, sekreterare

Beslutande: Vanja Björsson, ordförande, Bo E Nilsson, Birgitta Lindén, Rolf Forslin, Johan Lothigius, Hans Ulfvebrand, Åsa Ek, Per-Henrik Bodin, Olof Kjellström, Elisabet Nilsson, Christina Berglund, Sofia Särddquist, Helén Lindbäck, Kerstin Zetterberg och Terence Honglo.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Bo Lennart Anbäcken, Christina Andersson, Hakon Långström, Inger Björkroth, Cecilia Brinck, Gunvor Åsblom och Ingemar Åhs.

Biskoparna Ragnar Persenius och Lennart Koskinen har deltagit i utskottets överläggningar.